

Problem

Studiemedlet ligger långt under EU:s gräns för låg ekonomisk standard. Samtidigt ökar kostnaderna i samhället och hyrorna stiger. Idag upplever över två tredjedelar av studenterna ekonomiska svårigheter i någon mån, och ungefär var fjärde student uppger att de inte har råd med medicin och vård (UHR 2026).

För tre av fyra studenter täcker inte studiemedlet deras levnadsomkostnader (CSN 2024). Särskilt tufft är det för studenter över 35 år och studenter med barn. En stor utgift är boendekostnaden – som är mycket högre för studenter, jämfört med yrkesverksamma. I dag betalar studenter en för hög hyra i 23 av 34 städer (SFS 2026).

Samhällsnytta

Studiemedlet bidrar på två sätt: Fler ges möjlighet att över huvud taget påbörja en högskoleutbildning, och fler ges möjlighet att fokusera på sina studier. Arbetsmarknaden behöver fler högtbildade. Ett välfungerande studiemedel leder till högre genomströmning, kortare studietid och effektivare kompetensförsörjning.

Förslag

1. Studiemedel för hela studietiden. Studiemedel för hela studietiden. Många utbildningar har blivit längre, exempelvis läkarprogrammet. Det leder till att fler studenter förbrukar hela sitt studiemedel innan examen, med förseningar och sena avhopp som följd. Därför behöver tidsgränsen för studiemedel förlängas från dagens 240 veckor till 280 veckor, motsvarande ett års heltidsstudier.

2. Möjliggör studenter återhämtning. Idag tillåter studiemedelssystemet ingen återhämtning för studenter. I praktiken kan lärosätena inte lägga in lediga veckor, exempelvis under högtider, eftersom studenterna då förlorar rätten till studiemedel. Regelverket behöver ändras för att öka genomströmningen, främja psykisk hälsa och minska avhopp och sjukskrivningar.

3. Låt sjukskrivna studenter plugga på deltid. Idag måste studenter som är sjuka, och inte kan studera på heltid, pausa studierna helt och hållet. Men många som är sjuka orkar ändå studera deltid. Om studenter fick vara sjukskrivna på deltid så skulle fler avsluta sin utbildning snabbare.

4. Inför ett bostadsbidrag i studiemedelssystemet. Idag har många studenter väldigt höga boendekostnader, men få kan få bostadsbidrag. Exempelvis kan studenter som är över 29 år utan barn inte få bostadsbidrag. Ett bostadsbidrag behöver införas i studiemedelssystemet för att minska studenters ekonomiska utsatthet och möjliggöra för fler att studera. Stödet kan vara i form av lån, bidrag eller en blandning.

5. Ersätt VFU-kostnader. Idag drabbas många studenter med verksamhetsförlagd utbildning (VFU), såsom blivande sjuksköterskor och lärare, hårt ekonomiskt. De kan tilldelas en VFU-plats långt ifrån hemmet, som innebär extra kostnader för resor eller dubbelt boende. Ett VFU-bidrag skulle minska ekonomisk stress och sena avhopp och öka genomströmningen.

6. Höj studiemedlet. Studiemedlet bör täcka studenters levnadsomkostnader vilket det inte gör idag. Högre studiemedel leder till ökad trygghet, högre genomströmning och kortare studietid.